

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

398

Vragen van de leden **Kröger** (GroenLinks) en **Dik-Faber** (ChristenUnie) aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over *het bericht «Plastic theezakjes blijkt bron van micro plastic»* (ingezonden 1 oktober 2019).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Veldhoven-Van der Meer** (Infrastructuur en Waterstaat) (ontvangen 17 oktober 2019).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Plastic theezakjes blijkt bron van micro plastic»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoeveel theezakjes met daarin plastics worden er jaarlijks in Nederland gebruikt?

Antwoord 2

De Voedselconsumptiepeiling (VCP) laat zien dat Nederlandse volwassenen gemiddeld 1,7 koppen zwarte en groene thee per dag drinken², in totaal zijn dat in heel Nederland ruim acht miljard koppen thee per jaar. Welk gedeelte hiervan gezet wordt met theezakjes en welk gedeelte van die theezakjes plastic bevatten, is niet te zeggen.

Vraag 3

Deelt u de mening dat dit plastic zo snel mogelijk moet worden uitgebannen uit theezakjes?

Antwoord 3

Theezakjes worden vaak als gft-afval weggegooid, omdat consumenten zich niet bewust zijn van het feit dat theezakjes van plastic kunnen zijn of plastic kunnen bevatten. Dit veroorzaakt vervuiling van het gft. Uit het oogpunt van recyclebaarheid is het te prefereren dat theezakjes geen plastic bevatten en

¹ Volkskrant, 25 september 2019, «Plastic theezakje blijkt bron van microplastic» (<https://www.volkskrant.nl/wetenschap/plastic-theezakje-blijkt-bron-van-microplastic~b02e0c1a/>)

² Bron: Wat Eet Nederland? <https://www.wateetnederland.nl/resultaten/voedingsmiddelen/richtlijnen/thee>

alleen uit composteerbaar materiaal zouden bestaan, zodat ze samen met de thee bij het gft kunnen.

Of het uitbannen van plastic uit theezakjes uit overwegingen van voedselveiligheid nodig is, is op dit moment nog niet met zekerheid te zeggen. Over de mogelijke schadelijkheid van microplastics voor de menselijke gezondheid (spijsvertering, luchtwegen) is nog veel onbekend. De Gezondheidsraad heeft in zijn briefadvies³ «Gezondheidsrisico's van microplastics in het milieu» gewaarschuwd dat de kleine plastic deeltjes – de microplastics en zeer kleine nanoplastics – mogelijk een gevaar vormen voor de volksgezondheid als ze terecht komen in voedsel, drinkwater, en de lucht. In het briefadvies doet de Gezondheidsraad de aanbeveling om hier nader onderzoek naar te laten verrichten. Het kabinet vindt het belangrijk om inzicht te krijgen in de mogelijke gezondheidseffecten van microplastics. Daarom draagt IenW bij aan het onderzoeksprogramma Microplastics & Health van ZonMW. De signalen van onderzoekers neemt het kabinet zeer serieus en volgt dit onderzoek daarom op de voet. De definitieve onderzoeksresultaten van dit programma worden voor de zomer van 2020 gepubliceerd.

Plastic dat gebruikt wordt in voedselcontactmaterialen, zoals theezakjes, moet aan wettelijke eisen aan de afgifte van chemische stoffen voldoen. Dit geldt ook als die stoffen in de vorm van deeltjes vrijkomen. Aan de afgifte van kleine deeltjes op zich zijn – afgezien van een totale norm aan afgegeven stoffen van 60 mg per kg voedsel – geen normen gesteld. Dit geldt overigens net zo goed voor andere materialen dan plastic, zoals papier.

Vraag 4

Welke mogelijkheden zijn er in wet- en regelgeving om het toevoegen van plastics aan theezakjes en andere voedselverpakkingen die blootgesteld worden aan heet water (zoals stoomzakjes) te verbieden?

Antwoord 4

Als er aanwijzingen zijn dat voedselcontactmaterialen onder bepaalde omstandigheden schadelijk kunnen zijn, biedt de Europese wetgeving⁴ voldoende basis om wettelijke beperkingen uit te vaardigen. Het kan hierbij gaan om normen aan de afgifte van stoffen of om een bepaald toepassingsverbod.

Om een dergelijke maatregel te nemen, is het wel nodig te weten of er sprake is van een schadelijk effect, wat dat effect is en onder welke omstandigheden dat effect optreedt. Op dit moment is daarover weinig of niets bekend. Hier wordt onderzoek naar gedaan.

In het geval van een gebleken acuut gevaar, kan de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) onmiddellijk ingrijpen op basis van de Algemene Levensmiddelen Verordening⁵.

Als er vermoedens zijn van schadelijkheid, maar er nog onvoldoende wetenschappelijke zekerheid is over de risico's voor de volksgezondheid, is het mogelijk uit voorzorg voorlopige maatregelen te treffen. Als dit nodig is, worden daarover in nauwe samenwerking tussen het Ministerie van VWS en de NVWA afspraken gemaakt. Daar ziet het kabinet op dit moment geen noodzaak toe.

Vraag 5

Welke andere consumentenproducten zorgen voor besmetting van voedsel met microplastics?

Antwoord 5

Microplastics worden teruggevonden in de lucht, in het water en in de bodem. De belangrijkste bronnen van microplastic-emissies qua massa en volume naar het water in Nederland zijn naar schatting van het RIVM plastic zwerfafval, autobanden, verf, pre-productie pellets en scrubdeeltjes in

³ Briefadvies Gezondheidsrisico's van microplastics in het milieu, Publicatienr. 2016/17, verstuurd op 15 december 2016 door de Gezondheidsraad aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

⁴ Verordening (EG) 1935/2004 en Verordening (EU) Nr. 10/2011.

⁵ Verordening (EG) Nr. 178/2002.

cosmetica⁶. Voor lucht zijn autobanden en textiel tot nu toe bekende bronnen⁷. Als het gaat om rechtstreekse verontreiniging van voedingsmiddelen met microplastics, zouden verpakkingen en plastic keuken- en tafelgerei mogelijke bronnen zijn. Er is nog weinig onderzoek uitgevoerd naar de afgifte door voedselcontactmaterialen van plastic deeltjes aan voedsel. Deeltjes kunnen bij verpakkingen en keuken- en tafelgerei vrijkomen zoals dat bij de theezakjes gebeurt, maar ook slijtage kan een bron van deeltjes zijn. Bij keuken- en tafelgerei worden aanhangende kleine deeltjes die na de productie achterblijven, adequaat verwijderd door het algemene gebruik (vaak ook aanbevolen in de gebruiksaanwijzing) om de materialen voor gebruik schoon te maken.

Onderzoek naar de afgifte van deeltjes door verpakkingen en gebruiksartikelen is niet gepland; eerst moet de vraag naar de mogelijke schadelijkheid van dergelijke deeltjes worden beantwoord. Vervolgens kan onderzocht worden of plastic verpakkingen en voorwerpen een significant aandeel in de blootstelling uitmaken; tegelijkertijd moet bepaald worden hoe deze afgifte dan kan worden verminderd.

Vraag 6

Kunnen theezakjes onder de Europese regels voor single-use plastics vallen?

Antwoord 6

Theezakjes vallen niet onder de single-use plastics richtlijn. De richtlijn richt zich op de 10 meest voorkomende plastic zwerfafval producten die gevonden worden op de Europese stranden.

Vraag 7

Zou u deze vragen voor de begrotingsbehandeling Infrastructuur en Waterstaat kunnen beantwoorden?

Antwoord 7

Ja.

⁶ RIVM <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2017-0193.pdf> en ECHA, Annex XV microplastics restriction report <https://echa.europa.eu/nl/registry-of-restriction-intentions/-/dislist/details/0b0236e18244cd73>

⁷ RIVM <https://www.rivm.nl/microplastics/nieuwe-kennis-over-microplastics-in-lucht>